

PLA GENERAL DE CIUTADELLA

ÍNDEX DEL INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

1.	FONAMENTACIÓ I OBJECTE DE L'INFORME	3
1.1.	Denominació de la norma o pla:	3
1.2.	Àmbit d'aplicació:.....	3
1.3.	Context legislatiu:.....	3
	Àmbit internacional.....	3
	Àmbit Europeu	3
	Àmbit Estatal	3
	Àmbit Autonòmic	4
	Planes y manuales.....	4
1.4.	Objecte de l'Informe i òrgan al qual s'adreça	4
2.	IDENTIFICACIÓ DE L'PERTINENCIA L'ANÀLISI DE L'IMPACTE DE GÈNERE EN LA PROPOSTA DE NORMA O pla	6
2.1.	Incidència en les persones: directa i indirecta	6
2.2.	Grup destinatari	6
2.3.	Influència en l'accés / control dels recursos	6
2.4.	Influència en la modificació dels rols o estereotips de gènere	6
3.	VALORACIÓ DE L'INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE.....	7
3.1.	Metodologia.....	7
	Textos guia	8
3.2.	Marc teòric: l'urbanisme i la igualtat	8
	La perspectiva de gènere	8
	Transversalització	8
	Principis	9
	Promoció d'accions per a la protecció de la infància, adolescència i família.....	11
	Ámbitos prioritarios	12
	Mandats legals en matèria d'igualtat de gènere que afecten el projecte de Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella.....	12
	Grau de resposta del projecte del Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella a les desigualtats de gènere i als mandats normatius en matèria d'igualtat.....	13
	Valoració del document	13
3.3.	Conclusiones.....	18

4.	MODIFICACIONS SUGGERIDES PER A UN IMPACTE POSITIU, A PARTIR DELS PRINCIPIS DE BONES PRÀCTIQUES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE gènere.....	19
4.1.	Inclusió de la perspectiva de gènere de forma transversal	19
4.2.	Principis i objectius del PGOUC.....	19
4.3.	Suggeriments al desenvolupament del PGOUC.....	19
5.	REVISIÓ DEL LENGUATGE DEL PROJECTE DE NORMA O pla.....	21
6.	AnNex	25
6.1.	Glossari de termes bàsics	25

1. FONAMENTACIÓ I OBJECTE DE L'INFORME

1.1. Denominació de la norma o pla:

Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella (en endavant referit como PGOUC)

1.2. Àmbit d'aplicació:

El PGOUC té com a objecte l'ordenació general i detallada del terme municipal de Ciutadella, incloent les seves nuclis rurals, zones turístiques i sòl rústic.

1.3. Context legislatiu:

Àmbit internacional

- I Conferència Internacional de Nacions Unides sobre la Dona a Mèxic (1975)
- II Conferència Internacional de les Nacions Unides sobre la Dona a Nairobi (1985) Consell Europeu de Lisboa
- IV Conferència Mundial de les Nacions Unides sobre la Dona a Beijing (1995)
- Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides

Àmbit Europeu

- Carta Europea de la Dona a la Ciutat (1996)
- Tractat d'Amsterdam, pel qual es modifiquen el Tractat de la Unió Europea, els tractats constitutius de les comunitats europees i determinats actes connexos (1998)
- Consell Europeu de Lisboa (2000)
- Consejo Europeo de Niza (2000)
- Constitución firmada de Roma (2004)
- Declaración de Riga. Agenda Urbana de la UE (2015)
- Pacte d'Amsterdam (2016)

Àmbit Estatal

- Llei Orgànica 1/2004 sobre mesures de protecció integral contra la Violència de Gènere
- Llei Orgànica 3/2007, per a la igualtat efectiva de dones i Homes
- Llei 39/1999, de 5 de novembre, per promoure la conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores (BOE 6 de Novembre de 1999)
- Llei 27/2003, de 31 de juliol, reguladora de l'ordre de protecció de les víctimes de la violència domèstica (BOE 1 d'Agost de 2003)

- Llei 30/2003 de 13 d'octubre sobre mesures per incorporar la valoració de l'impacte de gènere en les disposicions normatives que elabori el govern
- Reial Decret 931/2017 pel qual es regula la Memòria d'Anàlisi d'Impacte Normatiu

Àmbit Autonòmic

- Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona
- Llei 12/2006, de 20 de setembre, per a la dona
- Decret 46/2015, de 22 de maig de 2015, de modificació de principis generals per a la concessió dels ajuts econòmics de pagament únic recollides en l'article 27 de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de Desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere
- Instrucció de 29 de gener de 2015 por una comunicació no sexista en la Administració de la CAIB
- Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes

Planes y manuals

- IV Pla Estratègic per a la igualtat d'homes i dones 2015-2020
- Institut Balear d'Igualtat. Orientacions sobre ús no sexista del llenguatge administratiu

1.4. Objecte de l'Informe i òrgan al qual s'adreça

La finalitat d'aquest document és incorporar el principi d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes a totes les fases de diagnòstic, disseny, producció de normativa i implementació del PGOUC.

D'aquesta manera, té com a objectius principals:

- Transcendir els estereotips de gènere utilitzant fonts de dades actualitzades i desagregades per afavorir la representativitat.
- Avaluar l'ordenació territorial segons l'ús real que li donen les dones a l'espai.
- Establir les bases d'una ordenació territorial inclusiva amb la diversitat que no perpetui els rols de gènere a través de l'espai.

D'altra banda, aquest document s'emmarca en les competències establertes per la legislació per a la redacció d'aquest:

- Avalua l'impacte de gènere de l' PGOUC.
- Proposa accions dirigides a l'aplicació de la perspectiva de gènere en el marc de competència del PGOUC.

No hi ha una relació específica a la legislació esmentada sobre els continguts que ha d'abordar un informe sobre l'impacte o la incidència del planejament en la discriminació ciutadana o de gènere. Existeix, però, un manual redactat pel Ministeri que recomana diversos punts a considerar en les

Memòries d'Impacte Normatiu. Prenent de referència aquest text es redacta el present informe que es concentra en l'avaluació tant de la forma com del contingut del PGOUC i la definició de recomanacions i propostes per a la seva millora.

Les mesures incloses responen a la recerca d'una major eficàcia i impacte, implementabilitat i èxit. Això, al seu torn, fomenta una major visibilitat de la transversalització de la perspectiva de gènere. L'eficàcia d'aquest informe, en raó del seu contingut, serà verificable a mig termini, tant en el pla divulgatiu com en el d'adopció de mesures específiques.

El present document es remet per a la seva avaluació a l'Ajuntament de Ciutadella i l'Institut Balear de la Dona (IBM), perquè es realitzin les observacions pertinents, a fi de garantir un impacte positiu de l'esmentada llei després de la seva aprovació.

2. IDENTIFICACIÓ DE LA PERTINÈNCIA L'ANÀLISI DE L'IMPACTE DE GÈNERE EN LA PROPOSTA DE NORMA O PLA

2.1. Incidència en les persones: directa i indirecta

El Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella té una incidència directa en les persones, en tant que regula l'accés d'aquestes als recursos: ocupen i modifiquen els territoris, habiten els nuclis poblats, exerceixen activitats econòmiques, veuen modificada la seva activitat pels riscos territorials, etc.

2.2. Grup destinatari

Població del terme municipal de Ciutadella, considerant els seus nuclis urbans, desenvolupaments, zones turístiques i nuclis rurals.

2.3. Influència en l'accés / control dels recursos

El PGOUC regula l'accés a multitud de recursos (usos i disseny de l'entorn urbà, i ordenació estructural de les infraestructures, etc.). La influència que l'accés als mateixos té sobre la població és de gran magnitud en el condicionament de les seves condicions de vida. Quan aquest accés de produeix de manera diferenciada per gènere pot provocar situacions de desigualtat l'esmena està en mans de la norma, entre d'altres factors. Per aquests motius es considera pertinent l'avaluació del Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella.

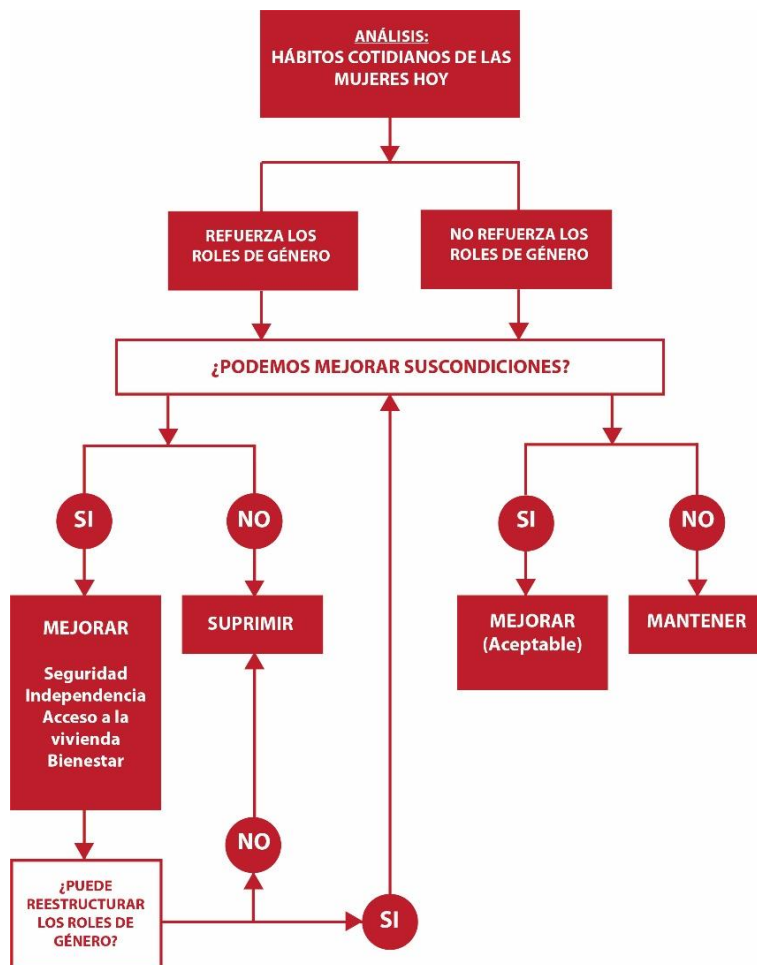
2.4. Influència en la modificació dels rols o estereotips de gènere

Per les pròpies característiques del contingut regulat el Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella compta amb escassa capacitat d'alterar els rols i estereotips de gènere per si mateix, més que a través de l'aplicació de normatives externes.

3. VALORACIÓ DE L'INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE

3.1. Metodologia.

No cal concebre l'anàlisi de gènere d'un territori o pla urbanístic de manera independent a les determinacions de Planejament que el materialitzen. No és tracta, per Tant, de crear un nou setembre d'eines que afegir a les anteriors sinó de fer men visible el paper que el gènere té en aquestes hi ha a els Territoris Objecte de Transformació. Només d'AQUESTA manera i sota la premissa de la igualtat (d'accés ALS recursos, d'autonomia, d'accés i gaudi de l'espai públic i privat ...) és possible arribar a proposar noves directrius de disseny o desenvolupament de determinacions de Planejament més pertinents. De manera similar S'HAN establert metodologies Específiques en el cas de Vulnerabilitat socioeconòmica, racial, funcional i d'accessibilitat, etc.

La metodologia proposada continua en la línia ideològica de les metodologies de gender mainstreaming aplicades tant al territori espanyol com en diferents casos d'èxit a Europa, incorporant directrius a nivell europeu i estatal en la matèria, així com les conclusions assolides per les Nacions Unides a les Conferències Mundials de la Dona que treballen amb el territori des de mitjans dels noranta. Així mateix, incorporen perspectives de disseny inclusiu que doten d'eines especialment útils per a la gestió d'informació complexa, situacions de diversitat i desigualtat.

L'anàlisi del Pla General d'Ordenació objecte d'aquest informe se centra en el seu contingut documental, i en concret en el contingut normatiu del mateix. En relació a aquest es determinen uns principis generals per a la promoció de la igualtat de dones i homes que són d'aplicació en relació amb el projecte, un diagnòstic de la situació prèvia i el grau en què el Pla General respon a les desigualtats detectades, per així realitzar una valoració del seu impacte.

El contingut normatiu examinat del Pla General d'Ordenació de Ciutadella es centra en el text de la Normativa amb els annexos i els plànols d'ordenació, si bé es recolza en i avalua els documents diagnòstics i la seva memòria.

Textos guia

D'acord amb la metodologia general, se segueixen textos orientatius de caràcter oficial per a la definició i implementació de principis, estructura de l'anàlisi i proposta de mesures pal·liatives de l'impacte de gènere.

El primer d'ells és la Guia Metodològica aprovada pels ministeris de la Presidència, Economia i Hisenda, Política Territorial i Igualtat, tal com s'enuncia en la disposició addicional primera del Reial decret 1083/2009 pel qual es regula la memòria d'anàlisi del impacte normatiu, incloent continguts específics en relació a l'impacte de gènere.

En segon lloc i per a la seva aplicació a la concreta realitat de Ciutadella es segueixen els principis proposats per a la seva Estratègia per a la Igualtat de Dones i Homes 2015 - 2020.

3.2. Marc teòric: l'urbanisme i la igualtat

La perspectiva de gènere

El terme perspectiva de gènere al·ludeix a l'anàlisi de fenòmens, polítiques o processos tenint en compte les diferències que es produeixen en base al gènere de les persones. En concret, la perspectiva de gènere presta especial atenció a les diferències en l'estat, poder i accés als recursos, en aquest cas el ple accés al territori, la mobilitat i les condicions d'hàbitat saludable, en tant que configuren un escenari de discriminació, i tracta de determinar de quines maneres aquest determina les nostres necessitats i interessos.

Els estudis de gènere han aplicat aquest enfocament en l'entorn acadèmic de forma interdisciplinària per valorar la situació de les dones, els homes i les seves relacions de gènere.

Transversalització

Al llarg de la dècada dels noranta es produïa la cristal·lització del compromís internacional amb la transversalització de les polítiques de gènere o gender mainstreaming, terme adoptat per les Nacions Unides a la Conferència Mundial de Dones de Pequín de 1995; a Europa pel Tractat d'Amsterdam el 1997; i a Espanya en diferents lleis que transposen les directives europees, en

particular la Llei Orgànica 3/2007 de 22 de març, per a la Igualtat efectiva de dones i homes. És també rellevant la Llei 30/2003 de 13 d'octubre, sobre mesures per incorporar la valoració de l'impacte de gènere en les disposicions normatives que elabori el Govern i que afecta directament a la pràctica del planejament.

El mainstreaming de gènere és un principi en les polítiques d'igualtat que proposa la integració de l'enfocament de gènere en tots els camps de les polítiques públiques, de manera que actuïn complementàriament entre si i complementant també les accions i mesures per la igualtat que prenen organismes competents en la matèria. Aquesta transversalització de l'enfocament de gènere s'ha de produir en totes les fases del procés de concepció, disseny, programació, pressupost, gestió, execució i seguiment de les polítiques. És una manera d'evidenciar les implicacions de qualsevol mesura tant en homes com en dones (i potencialment en altres grups de població), fent de la seva experiència i les seves necessitats una part integral. L'objectiu últim és aconseguir la igualtat de gènere.

El mainstreaming implica canvis estructurals en el desenvolupament de qualsevol política, en diferents escales. Suposa modificacions en la forma de concebre el disseny de polítiques, les diferents persones implicades, l'atenció als biaixos conscients i inconscients, etc. per part de les administracions. Habitualment es selecciona una sèrie de mesures bàsiques, que permeten el canvi estructural, alhora que proposa una bateria d'accions de gran impacte.

L'aplicació d'aquestes reflexions i recomanacions al mapa de la ciutat va tenir el seu primer exemple visible a Viena és un bon punt de partida sense precedents: una empresa de gran escala promoguda públicament que va establir els principis per al diagnòstic i implementació de la perspectiva de gènere en l'urbanisme.

Principis

El principi transversal que regeix l'anàlisi i la proposta de modificacions al llarg d'aquest document és la garantia d'igualtat d'oportunitats i accés als recursos, com estableix la Llei Orgànica 3/2007, per a la igualtat efectiva de dones i homes i reitera la Llei balear per a la Igualtat de Dones i Homes.

A nivell internacional les Nacions Unides enuncien uns primers principis i objectius respecte a la igualtat de gènere en la Conferència de Dones de Beijing. Entre ells destaquen:

1. Posar fi a totes les formes de discriminació contra totes les dones i les nenes a tot el món.
2. Eliminar totes les formes de violència contra totes les dones i les nenes en els àmbits públic i privat, incloses la tracta i l'explotació sexual i altres tipus d'explotació.
3. Reconèixer i valorar les cures no remunerats i el treball domèstic no remunerat mitjançant la prestació de serveis públics, la provisió d'infraestructures i la formulació de polítiques de protecció social, així com mitjançant la promoció de la responsabilitat compartida a la llar i la família, segons procedeixi a cada país.
4. Vetllar per la participació plena i efectiva de les dones i la igualtat d'oportunitats de lideratge a tots els nivells de l'adopció de decisions en la vida política, econòmica i pública.
5. Emprendre reformes que atorguin a les dones el dret als recursos econòmics en condicions d'igualtat, així com l'accés a la propietat i al control de les terres i altres béns, els serveis financers, l'herència i els recursos naturals, de conformitat amb les lleis nacionals.

Sens dubte el document que enfoca aquests principis d'una manera més clara al camp de l'urbanisme i l'ordenació territorial en l'àmbit internacional és la Carta Europea de les Dones a la

Ciutat, la redacció va tenir lloc a Brussel·les (Bèlgica) el 1996. El document defineix eixos d'acció per orientar les mesures i polítiques territorials al voltant de 12 punts:

1. Ciutadania activa: consecució d'una representació democràtica més realista.
2. Presa de decisions: igualtat en la democràcia en tots els nivells de presa de decisions.
3. Igualtat d'oportunitats: l'evolució democràtica no és espontània
4. Participació: creació de nivells intermedis de presa de decisions i estratègies per al canvi.
5. Vida diària: crear sinergia amb avanços pràctics
6. Desenvolupament sostenible: implicació en les polítiques per al manteniment de l'equilibri ecològic.
7. Seguretat i mobilitat: dret a la ciutat.
8. Dret a l'hàbitat i l'habitatge: qualitat i diversitat en l'habitatge i proximitat dels serveis públics.
9. Gènere: promoció de l'educació relacionada amb el gènere i una nova filosofia democràtica.
10. Paper dels mitjans de comunicació i la transmissió de l'experiència: transmetre i estendre el coneixement i la capacitat.
11. Paper dels mitjans de comunicació i la transmissió de l'experiència: transmetre i estendre el coneixement i la capacitat.
12. Xarxes d'acció: divulgar la Carta i establir l'escenari per al canvi a través de polítiques fortes i afirmatives a nivell europeu.

També en l'àmbit de les Nacions Unides, s'observa que assolir la igualtat de gènere i l'apoderament de les dones és un objectiu en si mateix -el Objectiu 5- dins dels Objectius de Desenvolupament Sostenible que es manegen en l'actualitat com a mesura per la protecció del planeta i la lluita contra la pobresa.

En una escala territorial molt menor, el govern espanyol assumeix les determinacions europees respecte a l'obligatorietat d'integració de la perspectiva de gènere en les seves mesures i polítiques, la qual cosa és implementat en les diverses comunitats autònomes, de les quals el 100% compte en la actualitat amb una llei autonòmica de gènere. A més d'això, el Govern dels Illes Balears defineix objectius generals a un nivell autonòmic en IV Pla Estratègic d'Igualtat d'Oportunitats entre Dones i Homes 2015-2020, basat en el Pla, redactada per l'Institut Balear de la Dona, entre els que destaquem:

- Evitar el tractament sexista del llenguatge i de la imatge de la dona en els mitjans de comunicació
- Incrementar el coneixement sobre coresponsabilitat i conciliació per actualitzar i millorar les respostes necessàries.
 - Diagnosticar l'evolució de les necessitats existents en la coresponsabilitat i conciliació mitjançant la reordenació de la gestió i els usos del temps.
 - Millorar els sistemes de recollida de dades per tal de millorar el coneixement de les necessitats de cura i conciliació.
- Promoure la coresponsabilitat i el canvi en l'ús del temps
- Vetllar per l'aplicació del principi de presència equilibrada entre homes i dones en l'àmbit públic,
 - Analitzar de manera sistemàtica la presència d'homes i dones en els llocs de representació i decisió política, d'acord amb el que estableix la LOIEMH i també mantenir les quotes que estableix la Llei de la Dona (2006)
- Integrar la transversalització de gènere en les diferents administracions de les Illes Balears de manera efectiva

- Dotar les administracions de metodologies per a la integració de la transversalització en la seva pràctica quotidiana
- Vetllar per l'obtenció de dades de qualitat sensibles al gènere
- Reforçar la implementació dels informes d'impacte de gènere.
- Vetllar per l'ús d'una imatge i llenguatge no sexista en la comunicació institucional
- Reforçar els mecanismes de coordinació interdepartamental, institucional i de comunicació amb la ciutadania i teixit associatiu que fan possible la implementació de les actuacions vinculades al Pla Estratègic.
- Fer un seguiment i avaluació contínua i transparent del Pla Estratègic 2015-2020
- Establir, en els plecs de contractació, condicions tècniques que vetllin per la igualtat de gèneres.

En la definició d'indicadors de seguiment, es planteja les següents actuacions:

- Identificar, difondre i aplicar bones pràctiques d'urbanisme de gènere amb l'objectiu que la planificació urbanística ajudi a facilitar la conciliació, la coresponsabilitat i l'autonomia de les persones.
- Realitzar dos estudis de manera conjunta amb la Universitat de les Illes Balears: un sobre usos del temps i pautes de mobilitat diferenciades d'homes i dones a les Illes Balears i un altre sobre la configuració i usos dels espais públics, amb perspectiva de gènere, i incloent la percepció de la població.
- Millorar el sistema de recollida, explotació de la informació i indicadors sobre dependència, monoparentalitat femenina, famílies nombroses, sistema de prestacions familiars de l'INSS i persones amb discapacitat podent desagregar per sexe, edat i altres variables que permeten aprofundir en el coneixement d'aquestes realitats, amb perspectiva de gènere.
- Ampliar les mostres de les enquestes rellevants que es realitzen a escala estatal de manera periòdica relatives a la conciliació i coresponsabilitat, per tal que permetin dur a terme garbells per sexe: Enquesta d'usos del temps i maneres de conciliació de l'EPA.

D'aquesta manera es coordina l'acció de l'IBESTAT en l'obtenció de dades amb altres entitats administratives i no administratives, com la Universitat.

Promoció d'accions per a la protecció de la infància, adolescència i família

Són objectius específics en matèria d'igualtat respecte de la família, l'adolescència i la infància elements com els que es contenen a continuació, i que són d'alguna manera inseparables del disseny d'un espai inclusiu com és el contingut concret d'aquest informe, amb independència que aquest es produeixi des de la visió del gènere:

- Conciliació del treball i de la vida personal i familiar de les dones i els homes, i foment de la coresponsabilitat en les tasques domèstiques i en l'atenció a la família.
- Promoure la participació infantil, afavorint entorns mediambientals i socials apropiats que permetin el desenvolupament adequat de les seves capacitats, defensant el dret al joc, a l'oci i al temps lliure en igualtat d'oportunitats i en entorns segurs, en nom d'un desenvolupament sostenible.

El Pla General d'Ordenació Urbana ha de ser sensible a la creació d'espais apropiats i segurs, tal com s'explica en els apartats corresponents.

Àmbits prioritaris

L'anàlisi d'Impacte de gènere considera de forma general els següents àmbits, elaborats a partir de la Carta Europea de les Dones a la Ciutat, que va tenir lloc a Brussel·les (Bèlgica) el 1996.

1. Principis
2. Diagnòstic
 - 2.1. Segregació de dades
3. Model territorial
 - 3.1. Nous desenvolupaments
4. Mobilitat
 - 4.1. Model de mobilitat
 - 4.2. Serveis de transport públic
 - 4.3. Mobilitat del cura
5. Activitat econòmica
 - 5.1. Turisme
 - 5.2. Desenvolupament industrial y empresarial
6. Urbanisme de proximitat
 - 6.1. Barreja d'usos
 - 6.2. disseny urbà
 - 6.3. Equipaments i serveis
7. Habitatge
 - 7.1. Regulació d'usos principals i compatibles, regulació de condicions d'edificació i de disseny de sistemes generals.

A causa de la incidència sobre qualitat de vida de les eines de Planejament urbà municipal a els Àmbits de la present Anàlisi és centrin a els Següents:

1. Diagnòstic
2. Mobilitat
3. Turisme
4. Urbanisme de proximitat
5. Medi rural.

Mandats legals en matèria d'igualtat de gènere que afecten el projecte de Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella.

No existeix en l'actualitat normativa de gènere per a l'àmbit urbanístic que competeix al Pla General d'Ordenació Urbana. Aquest, a causa dels seus caràcter normatiu, veu regulat el seu contingut a nivell estatal pel Reial Decret 031/2017, de 27 d'octubre, pel qual es regula la Memòria d'Anàlisi d'Impacte Normatiu.

Per a l'elaboració del present informe d'avaluació es treballa amb els manuals de recomanacions redactats per l'ONU, Unió Europea, i Ministeri, així com les incloses en les Memòries, Plans i Guies redactats per l'Institut Balear de la Dona.

Grau de resposta del projecte del Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella a les desigualtats de gènere i als mandats normatius en matèria d'igualtat

sistemes de avaluació

Objectius:

La definició d'objectius per a cada un dels eixos temàtics respon a l'adaptació dels principis generals anteriorment enunciats al context local i a les competències pròpies de l'instrument de planejament que ens ocupa. D'aquesta manera és possible avaluar el grau de resposta del PGOUC proposat a les bretxes de gènere observades amb un major grau de precisió.

Cal recordar, però, que els objectius no són una bateria de mesures ideals que es proposen alternativament sinó una meta que dirigeix les que es puguin prendre en el pla.

Resposta:

S'avalua la resposta a les bretxes de gènere detectades en la redacció del document, centrant l'atenció en el seu contingut normatiu que, com s'esmenta en l'apartat general 1.1 Metodologia, se cenyeix a la Normativa i Plànols d'Ordenació.

Es defineixen diferents graus de resposta, contemplant no obstant la possibilitat a priori que els mateixos variïn i les valoracions resultin positives o negatives per a diferents eixos temàtics del Pla, o que no existeixi paral·lelisme entre el nivell enunciatiu de principis i l'impacte de l'ordenació per a les dones i altres col·lectius:

1. Es esmenta explícitament el principi d'igualtat de gènere entre els que dirigeixen les estratègies urbanes, es realitza una anàlisi basada en dades desagregades a cada eix temàtic i es realitza una ordenació i prenen mesures que resulten positives per a les dones o contribueixen a deconstruir els rols de gènere. Valoració: POSITIVA
2. No s'esmenta de forma explícita el principi d'igualtat de gènere però es consideren de facto les dades desagregades necessaris per donar resposta a les necessitats d'homes i dones, joves, gent gran, famílies, persones dependents, etc. per al disseny de les estratègies en els diferents eixos temàtics i aquestes tenen un impacte positiu o contribueixen a deconstruir els rols de gènere. Valoració: POSITIVA.
3. No es consideren dades desagregades en l'anàlisi dels eixos temàtics, tot i que les estratègies definides resulten majoritàriament positives per a la igualtat de gènere. Valoració: NEUTRA.
4. No es consideren les dades desagregades, i les estratègies definides resulten negatives per a la igualtat o consoliden els rols tradicionals de gènere. Valoració: NEGATIVA.

Valoració del document

Diagnòstic

La piràmide de població del terme municipal de Ciutadella mostra una forma de bulb típica de la Segona Transició Demogràfica. La distribució per sexe en els diferents quinquennis és relativament igualitària.

De la comparació de les piràmides realitzada s'observa la tendència a l'envelliment, encara no molt acusada, característica de la demografia occidental contemporània, mentre la reducció de la taxa de fecunditat minva progressivament els contingents de mitjana edat, on es produeix una major reducció de la població -que influeix així mateix en la reducció dels naixements globals ja que és el període d'edat fèrtil. Cal esperar que part d'aquesta reducció es degui al fre en l'afluència de emigrants durant els anys més durs de la crisi.

D'altra banda, tenen certa importància per a les dinàmiques demogràfiques de Ciutadella les poblacions flotants de turistes i de emigrants no empadronats, que no queden reflectits en els censos

Les dades de l'anàlisi de població es troben desagregades per gènere i edat, la qual cosa es considera positiu. Es podria recomanar una mateixa segregació en els aspectes que no han comptat amb aquestes dades.

Mobilitat

En l'anàlisi dels factors d'accés i ús del territori per a dones i homes, les infraestructures de transport i els patrons de mobilitat sobresurten com un dels camps en què les diferències entre ells es fan més notòries, la qual cosa ha resultat avalat de forma empírica per estudis transnacionals.

La urbanista especialista en gènere Inés Sánchez de Madariaga assenyala els següents aspectes on es troben les diferències més notòries entre homes i dones en els seus patrons de mobilitat:

- 1- *Les dones viatgen per més motius (multiplicitat de motius per viatge): els homes es desplacen fonamentalment per ocupació, seguit per oci i esport, i les dones sumen a l'ocupació les tasques de cura de persones dependents, compres quotidianes, gestions administratives i altres tasques domèstiques.*
- 2- *Les dones realitzen desplaçaments de tipus poligonal: aquesta pauta espacial es deu al trànsit entre els llocs on es desenvolupen cadascuna de les tasques esmentades. Els homes solen tenir pautes pendulars.*
- 3- *Les dones encadenen més viatges.*
- 4- *Les dones recorren menys distància en cada trajecte i menor nombre total de km al llarg del dia. Els llocs destí dels trajectes de les dones se situen majoritàriament en la proximitat de la casa, al mateix barri o barris pròxims. Els desplaçaments realitzats pels homes són habitualment de major longitud i un indicador de les seves majors opcions d'accés a l'ocupació.*
- 5- *Les dones depenen més dels horaris del servei de transport públic. S'ha observat un major ús de transport privat per part dels homes i de transport públic per part de les dones, a causa, en part, al seu menor capacitat o dependència econòmica. Entre les generacions més joves, però, la taxa de motorització s'està començant a igualar. La qualitat del servei, horaris d'obertura, localització i qualitat dels intercanviadors incideix per tant molt més en les dones que en els homes, així com els horaris d'afluència i reforç de servei, dissenyats per respondre patrons de mobilitat típicament masculins (ocupació diürn a temps complet, en oposició a ocupacions a temps parcial, o la necessitat de realitzar tasques durant l'horari d'obertura dels serveis i compaginar-ho amb la feina, o el reforç de l'accessibilitat a llocs de treball feminitzats amb horaris d'entrada i sortida a la matinada , per exemple).*

- 6- *Les dones s'autolimiten en els seus desplaçaments per inseguretat. La percepció de la seguretat varia enormement qualitativa i quantitativament entre homes i dones, per als mateixos llocs. Això provoca que les dones auto limitin seus desplaçaments per llocs que saben estaran poc transitats, foscos, o no oferiran vies d'escapament en cas de conflicte..*

Objectius

Les competències del planejament municipal respecte a la mobilitat queda limitada per les normatives estatals, autonòmiques i sectorials. Poden definir-se com a objectius generals els següents:

1. Potenciar l'autonomia personal de les dones en tots els moments del seu ús quotidià de les infraestructures de transport.
2. Potenciar l'accessibilitat plena de les persones dependents als mitjans de transport públic.
3. Garantir l'accessibilitat des de tots els punts del terme municipal a equipaments i serveis comarcals i principals llocs d'ocupació.
4. Garantir l'accessibilitat durant el dia i la nit, estudiant especialment la demanda de transport de les dones.
5. Garantir la seguretat en tots els punts dels recorreguts de transport, intercanviadors, carrers i carreteres.
6. Promoure una mobilitat sostenible i resilient.

Resposta:

Les infraestructures de transport tenen capacitat estructurant a nivell municipal.

Malgrat no incloure en les anàlisis de transport i mobilitat dades desagregades particularment per sexe, el model de mobilitat proposat i les estratègies que es defineixen al respecte resulten beneficioses per a la igualtat entre dones i homes.

L'impacte dels desenvolupaments turístics sobre la mobilitat no és menyspreable, sobrecarregant la xarxa de carreteres. No obstant això, l'impacte de la massa crítica turística es redueix pel model turístic actual que limita el seu desenvolupament.

Turisme

Segons l'Organització Internacional del Treball, el 46% de la força laboral del sector turístic són dones, arribant al 50% de la força laboral en aquells països on el turisme està més consolidat (1998). A més d'estar més representades o precisament per aquest motiu, les dones són més vulnerables en aquest sector ja que ocupen de forma estructural dels llocs de condicions de contractació i acompliment de la feina més precaris.

Destaca en aquest sentit la situació de les cambreres de pis, professió fortament feminitzada que constitueix el 20% de la força de treball d'hostaleria a Espanya i que treballa en condicions precàries, treballa a la nit o realitza trajectes nocturns habitualment. També, encara que de forma menys notable, està feminitzat el servei de menjars i begudes. D'altra banda, l'impacte de noves tendències d'hostaleria (lloguers turístics, etc.) influeixen de manera substancial en l'esdevenir del sector, desplaçant cap a una major informalitat.

La relació de temporalitat a Illes Balears és la més gran d'Espanya, amb un índex d'entre 22 i 48,7. Donada la feminització del turisme, incident en grups ja vulnerables (com emigrants o de rendes baixes), es maneja la hipòtesi que cal esperar que els canvis en el sector, i per extensió l'economia del terme municipal, tinguin una rellevant influència sobre les dones. Per tant, és en els llocs de més desenvolupament del sector turístic on s'ha d'incidir en polítiques que pal·lien la situació de desigualtat.

Objectius

És competència del planejament la delimitació i ordenació de les zones turístiques del municipi Això hauria de tenir en compte una perspectiva de gènere, assumint el principi general d'igualtat de gènere introduït per la Llei 3/2007.

En aquest sentit, poden definir-se com a objectius:

- Fomentar un model d'ordenació de zones turístiques que garanteixi la sostenibilitat mediambiental, econòmica i social.
- Garantir l'exercici segur de la feina en hostaleria i l'accés segur als llocs de treball mitjançant pautes de disseny urbà.

Resposta:

El PGOUC ordena les zones turístiques en continuació amb els teixits prèviament desenvolupats i amb les tendències del mercat turístic, amb tipologies de baixa densitat. Així mateix considera la incidència del turisme sobre el territori municipal des del punt de vista urbanístic i mediambiental, sense introduir-se en les condicions específiques de les dones.

La compacitat de les àrees turístiques, com a element substancial de l'ordenació, resultaria positiva per l'impacte de gènere; també s'advoca per proporcionar transport públic en els pics d'accés i abandó dels llocs de treball (tenint en compte les particulars característiques del treball en hostaleria) i la introducció d'equipaments de primera necessitat i de cura per a millorar les condicions de treball per a les persones ocupades, en una gran part dones, i afavorir la conciliació laboral.

Urbanisme de proximitat

El concepte "urbanisme de proximitat" fa referència al disseny urbanístic que fomenta l'autonomia dels barris i nuclis (urbans o rurals) dotant-los de tots els equipaments i serveis necessaris per a la vida quotidiana en ràdios caminables. La dotació i disseny d'espais lliures és pertinent en tant condicionen l'experiència, accés i seguretat de l'espai públic entre les dones.

L'escala a la qual treballa el Pla d'Ordenació Urbana de Ciutadella no permet excessiva concreció pel que fa al disseny de l'espai públic; únicament en l'ordenació d'aquells sectors i unitats d'actuació directament ordenats (suar, UA). No obstant això, poden definir-se criteris per a la localització i desenvolupament d'aquests espais en els instruments de menor escala de planejament: plans parcials, plans especials ... Resulta particularment rellevant la localització relativa dels habitatges, comerços, equipaments públics, etc. que utilitzen en major mesura les dones per la seva atribució als rols de cura i patró de mobilitat diferenciat.

Objectius

En el sentit anteriorment esmentat poden considerar-se els següents objectius:

- Ordenació compacta, fugint de la suburbanització
- Disseny d'una xarxa dotacional i de serveis amb presència d'equipaments, comerç i habitatge.
- Establiment de densitats adequades en els nous creixements
- Garantir l'accés, de totes les persones en condicions d'igualtat, confort i seguretat als equipaments públics de la seva àrea.
- Establiment de regulació de lúmens per a la seguretat en les carrers

Els principis que regeixen el PGOUC manifesten la voluntat de compacitat urbana i control del creixement del Pla d'Ordenació: la rehabilitació i reutilització del sòl, un discret nou creixement que evita-segregació i la dispersió urbanes i la integració i associació d'usos i funcions amb la finalitat de reduir la mobilitat.

La compacitat i densitat d'usos resulta positiva per a l'ús quotidià que fan les dones de la ciutat, ja que maximitzen l'eficiència dels seus trajectes multiobjectiu i asseguren un entorn urbà més segur ("els ulls sobre el carrer" a diferents hores del dia i la nit). Es vigila la ubicació estratègica dels equipaments i serveis.

El plantejament dels espais lliures a nivell municipal és el de dotar d'una xarxa d'espais lliures connectada i accessible, la qual cosa resulta positiu per a dones, joves, famílies o majors en tant les àrees de vianants tinguin garantida la seva accessibilitat des de les zones residencials amb distàncies caminables.

Medi Rural:

Les desigualtats més significatives en el medi rural afecten les diferències de gènere en l'accés al transport i als serveis, equipaments i llocs de feina; a les diferències de gènere en les necessitats d'ús d'equipaments i serveis, en particular de cura, en relació amb la seva disponibilitat en l'entorn rural; i a les diferències de gènere en l'activitat agrària incloent la titularitat de les explotacions.

Els objectius en el medi rural des d'un punt de vista de gènere són:

1. Avançar cap a un medi rural més resilient des del punt de vista socioeconòmic
2. Millorar l'accessibilitat viària des dels nuclis rurals, especialment cap a serveis i equipaments de primera necessitat
3. Dotar d'un sistema de transport públic a demanda des dels nuclis rurals

Tot i que el Pla d'Ordenació té en compte destacadament el valor mediambiental de les diferents zones del seu terme municipal, i considera els nuclis rurals, resulta aconsellable un acostament no només de tipus mediambiental sinó també social, en particular una reflexió sobre les característiques de les activitats tradicionals segmentades per gènere.

3.3. Conclusions

El principi d'igualtat s'ha incorporat al llarg del seu text de manera no explícita però transversal. Tot i que el principi d'igualtat de gènere no es reculli com un dels seus principis, les mesures considerades resulten positives per a la igualtat de gènere en el seu contingut.

Es considera que el Pla General d'Ordenació Urbana de Ciutadella de té un impacte NEUTRE en relació als criteris plantejats anteriorment, en tant compta amb un contingut positiu però requereix explicitar els seus principis d'ordenació i incloure dades desagregades en els diagnòstics sectorials.

4. MODIFICACIONS SUGGERIDES PER A UN IMPACTE POSITIU, A PARTIR DELS PRINCIPIS DE BONES PRÀCTIQUES EN MATÈRIA D'IGUALTAT DE GÈNERE

4.1. Inclusió de la perspectiva de gènere de forma transversal

El IV Pla estratègic d'Oportunitats entre dones i homes 2015-2020 fa referència a la necessitat d'establiment d'un sistema d'indicadors per a l'avaluació del compliment dels objectius del pla, integrant de manera transversal la perspectiva de gènere. Es recomana definir estor indicadors i realitzar un document que proporcioni indicadors de referència en relació a bones pràctiques urbanístiques amb perspectiva de gènere.

Seria pertinent incloure com a punt d'obligat compliment la desagregació i l'ús de dades segmentats en les anàlisis dels diferents àmbits de l'ordenació. Es recomana la definició d'indicadors sectorials per facilitar un seguiment realista de la situació i impacte de les determinacions del PGOUC a les dones.

Tot i que no resulta una identificació immediata, la definició d'indicadors des d'un punt de vista de gènere obligaria en molts casos a disposar d'aquestes dades segmentades i realitzar un diagnòstic considerant la perspectiva de gènere de manera transversal.

Es recomana la inclusió de coneixement expert en gènere en l'elaboració, monitoratge i gestió del planejament del terme municipal, incloent professionals en els equips i / o acudint a consultoria externa.

4.2. Principis i objectius del PGOUC

En els Objectius seria convenient afegir un paràgraf que faci referència a l'obligació d'aplicar la transversalitat del principi d'igualtat de dones i homes, que implica que en tots els nivells i totes les fases de l'actuació política s'ha de tenir en compte la perspectiva de gènere, posant en primer pla els interessos i les necessitats de les persones a les que van dirigides les intervencions públiques, de conformitat amb el que disposa l'article 15 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, d'igualtat efectiva de dones i homes.

4.3. Sugeriments al desenvolupament del PGOUC

Es considera pertinent el desenvolupament d'un Pla de Mobilitat i Infraestructures que inclogui una anàlisi des d'una perspectiva de gènere i estableixi accions a implementar pel planejament com la peatonalització de les zones comercials amb criteris de seguretat i confort per a les dones, l'obligatorietat d'inclusió de la perspectiva de gènere en els plans de mobilitat sostenible, etc.

Es recomana el desenvolupament d'instruments de gestió dels equipaments de cura, com Plans d'Equipaments, Guies de bones pràctiques, etc., per garantir la dotació de cura de menors i persones dependents seguint una perspectiva de gènere: distribució reticular en el territori, distàncies màximes, serveis a oferir, etc. Aquests documents haurien de comptar amb mecanismes que permetin la seva avaluació periòdica des de les Conselleries municipals competents.

Es recomana establir com a prioritària la inclusió transversal de la participació de la ciutadania i els agents socials en les fases subsegüents de desenvolupament i de gestió, fent especial èmfasi en la representació de dones, joves, gent gran i altres grups vulnerables. Es recomanen el desenvolupament d'instruments com un Pla de Participació Comunitària, que contempli un Fòrum Cívic permanent.

Es recomana l'elaboració d'instruments com un Pla de seguretat urbana o una Guia de bones pràctiques per a l'ordenació i el disseny urbà des de la seguretat, per a la seva implementació en futur planejament municipal, de desenvolupament i les actuacions de regeneració urbana, incloent ràtios, mesures mínimes i indicadors de seguiment.

Es recomana prioritzar la Incorporació de la perspectiva de gènere en els plans urbanístics de Ciutadella en totes les fases de l'elaboració i gestió del planejament de desenvolupament:

- Inclusió de coneixement expert de gènere en totes les fases
- Anàlisi de dades desagregat per gènere
- Inclusió d'estudis detallats d'ús per horaris i accessibilitat
- Inclusió d'estudis de seguretat percebuda
- Inclusió d'indicadors de gènere per a avaluació i seguiment
- Seguiment de principis com la compacitat, diversitat i superposició horària d'usos, autosuficiència, mobilitat tova o seguretat en l'ordenació

Es recomana l'elaboració de Guies per al projecte d'habitatge públic i dotacions des de la perspectiva de gènere per a la seva aplicació en la nova edificació.

5. REVISIÓ DEL LLENGUATGE DEL PROJECTE DE NORMA O PLA

La raó de ser de la promoció del llenguatge no sexista es troba en el marc de les polítiques dutes a terme per les administracions i de la voluntat de transversalització de la perspectiva de gènere en l'àmbit públic com va quedar acordat en la Conferència de Dones de Beijing el 1995. La hipòtesi sobre la qual treballa té un doble caràcter científic-polític, en el que d'una banda es situa en línia amb els estudis que constaten la vinculació de la cosmovisió cultural amb les estructures gramaticals i vocabulari i de l'altra es fa servir la hipòtesi que la prescripció d'un canvi en l'ús del llenguatge pot modificar aquestes estructures i per tant els rols i dinàmiques socials.

Com a referència normativa internacional sobre ús no sexista del llenguatge es pot comptar amb una llarga trajectòria i compromís des de les Nacions Unides (Declaració de Pequín 1996), Unesco (particularment Recomanacions per a un ús no sexista del llenguatge, Servei de Llengües i Documents en 1991 i 1993; i l'Informe del director general sobre la revisió de tots els textos fonamentals per vetllar per la utilització de fórmules i termes de gènere neutre. París, 1993); i marc normatiu europeu.

Al nostre país l'article 14 de la Llei 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes insten a l'ús de llenguatge no sexista així com a un tractament igualitari en els continguts i imatges que utilitzi en el desenvolupament de les seves polítiques.

Poden assenyalar característiques que afecten els rols i construcció del gènere en el llenguatge:

Tant per omissió, com per definició desigual, asimètrica o subsidiària; el llenguatge normatiu segrega, distingeix i estableix jerarquies de gènere.

Si bé totes les formes que pot adoptar el sexisme en el llenguatge són part d'un únic paradigma androcèntric, podem distingir en un ús sexista del llenguatge diferents fenòmens relacionats amb l'activitat o capacitat d'una llengua per identificar realitats conceptuals:

- *Invisibilització, opacitat, exclusió, minimització de la representació femenina.*
- *Subidentificació, subsumició, inclusió del femení en el masculí.*
- *Doble significació, oposició, asimetria de conceptes masculins i femenins, duals aparents.*
- *Buits lèxics en conceptes referits només a un dels dos sexes.*
- *Ordre, prelación, jerarquia, preeminència del significat d'un concepte sobre un altre, en funció del gènere; ordre de cita, cita d'un concepte femení en funció d'un altre masculí.*
- *Associació de conceptes (característiques, imatges, conductes) d'àmbits físics diferents (humà-animal), no paritària en funció del sexe de la persona.*
- *Reconeixement de conceptes (característiques, imatges, conductes) d'un sexe a un altre, o d'un rol de gènere a un altre.*
- *Ús de llenguatges simbòlics diferents segons el sexe del / de la parlant.*
- *Diferent estil, freqüència i ocupació de l'espai de comunicació pel llenguatge en funció del sexe del / de la parlant.*

- *Ús selectiu de conceptes i atribució de valors morals en funció del sexe.*
- *Ús selectiu de formes gramaticals expressives i estereotipades de situacions socials no paritàries.*

Referim a continuació una relació de recomanacions d'aquest mateix document per evitar el sexisme en el llenguatge contemplades per a la seva aplicació de forma genèrica:

- *Alternar l'ordre del masculí i el femení en les cites dobles, o bé aplicar l'ordre de la prelación alfabètica: "escriptores i escriptors"; "Pares i mares".*
- *Denominar professions, ocupacions i càrrecs en el gènere gramatical corresponent a la persona en exercici, en documents tancats: "la consellera" o "el conseller", "l'alcalde o l'alcaldeessa"; duplicar els gèneres gramaticals en cites impersonals o bé usar formes genèriques de l'activitat o el càrrec: "la direcció general"; "La regidoria"; "La gerència".*
- *Equilibrar la representació de dones i homes com a exercents de professions, oficis i càrrecs, nomenant les identitats masculina i femenina amb un significat equivalent, a fi d'evitar l'accepció tradicional de la veu en el diccionari, que nomena l'experiència de les dones per la seva relació o absència de relació amb l'experiència de l'home: "alcaldeessa" com "presidenta d'una corporació municipal" i no com "dona de l'alcalde".*
- *Evitar l'ús de barres ("a / o"), llevat que aquest recurs interrompi un excés de cites dobles, de genèrics i abstractes ("autors / es"), per tal d'alleugerir l'estil dens d'un text.*
- *Evitar l'ús de conceptes tradicionals com "el cap de família" o "la mestressa de casa", que inequívocament fan referència a un home (d'aquí la substitució del determinant femení propi de "cap" pel masculí "el cap") o una dona.*
- *Evitar l'ús de formes encunyades exclusivament en masculí, que resulten ser falsos genèrics: "home públic"; "Home d'Estat"; "Home de negocis"; "L'home del carrer"; "El ciutadà mitjà", incorporant les seves correspondències en femení per tal de construir un llenguatge inclouent i no excloent, androcèntric i sexista.*
- *Evitar l'ús de participis amb marques de gènere gramatical masculí o femení, substituint-los per formes impersonals: "original" o "natural de", en lloc de "nascut a"; "Domicili", en lloc de "domiciliat a".*
- *Evitar la denominació de comunitats o col·lectius sota falsos genèrics, utilitzant alternatives lingüístiques vàlides: "el poble canari", en lloc de "els canaris"; "La població immigrant", en lloc de "els immigrants"; "El col·lectiu amb diversitat funcional", en lloc de "els discapacitats".*
- *Evitar l'excepcionalitat que es produeix quan es fa referència al sexe femení en una casuística determinada: "les dones immigrants"; "Les dones treballadores", que suposa, a més, una reiteració innecessària, en estar ja fixat el gènere gramatical femení en el determinant: "les immigrants"; "Les treballadores".*

- *Evitar la fal·làcia lògica en la qual s'incorre quan es nomena un col·lectiu en masculí genèric (o fals genèric) que pretén incloure (segons les normes de la Llengua), al seu torn, unitats masculines i femenines, ja més s'agreguen les dones i les criatures com subconjunts d'aquell: "l'atenció als immigrants, a les seves dones i fills"; la lògica en l'aplicació de la Norma indica que si les dones i la prole "acompanyen" a "els immigrants", no estan contemplades dins el fals genèric masculí "els immigrants".*
- *Excloure de forma sistemàtica l'ús de la sinècdoque específica que es produeix en nomenar "l'home" o "els homes" amb caràcter de "l'espècie humana" o "la humanitat", fet que, a més d'incórrer en la confusió de veus i la figura gramatical de nomenar "el terme masculí que invisibilitza i supedita al femení com l'excepció: les formes" drets de l'home ", " l'evolució de l'home ", " formes d'organització dels homes ", " drets de l'infant "es poden modificar per: "humanitat, gènere humà, infància, criatures, dones i homes, espècie humana, persones, éssers humans ... drets humans, drets de la persona, evolució humana, formes d'organització humana o de la humanitat".*
- *"Generitzar en femení i en masculí els determinants en els casos de formes úniques per a tots dos sexes:" la líder i el líder "; "La regidora i el regidor"; "La jutge i el jutge"; "L'edil i el regidor"; la gerent i el gerent".*
- *Ometre els determinants de gènere gramatical si no són imprescindibles: "van assistir professionals de ...", en lloc de "assistir els professionals ...", quan amb la seva omisió s'aconsegueix un terme inclusiu de tots dos gèneres gramaticals i tots dos sexes.*
- *Reverbalitzar expressions, quan els usos habituals apliquen una generització exclusivament en masculí, com en els casos: "tenim un compromís", en lloc de "estem compromesos"; es destinaran aquestes subvencions ", en lloc de" seran destinataris d'aquestes subvencions ", o bé, ometre els pronoms en masculí genèric si no són imprescindibles:" creiem que ... ", en lloc de" nosaltres creiem que...".*
- *Utilitzar el gènere epiceno quan això sigui possible: "la persona" per "l'usuari"; "la víctima"; "el personatge".*
- *Utilitzar formes gramaticals abstractes, col·lectives o genèriques per evitar la masculinització gramatical sistemàtica: "el consum", en lloc de "els consumidors"; "Autoria", en lloc de "autor"; "Clientela", en lloc de "els clients"; "La immigració", en lloc de "els immigrants"; "Competència", en lloc de "els competidors"; "Infància, menors", en lloc de "els nens"; "La plantilla de personal", en lloc de "els treballadors"; "La joventut", en lloc de "els joves"; "La legislació", en lloc de "el legislador"; "El professorat", en lloc de "els professors", "l'ocupació pública", en lloc de "els empleats"; "La direcció del centre", en lloc de "el director", "l'alumnat", en lloc de "els alumnes"; "L'empresariat", en lloc de "els empresaris"; "La ciutadania", en lloc de "els ciutadans"; "L'accionariat", en lloc de "els accionistes"; "Personal sanitari", en lloc de "metges i infermeres" (cas habitual en què a més es delimita la cita de les dues professions a tots dos sexes); "La tutoria", en lloc de "els tutors"; "La prefectura", en lloc de "el cap"; "Gent gran", en lloc de "la gent gran".*
- *Utilitza formes gramaticals pronominals i relatives: "els que fan alguna cosa", en lloc de "els que fan alguna cosa"; "Cadascú", en lloc de "tots"; "Algú", en lloc de "algun".*

- *Utilitza perífrasis o circumloquis sintàctics, introduint paraules que evocuen una realitat sense citar-la expressament, per tal d'evitar una expressió estereotipada o en masculí genèric d'alguna cosa; o bé usant un morfema lliure, habitualment una o més paraules funcionals que modifiquen una paraula lèxica: "qui exerceix la prostitució", en lloc de "prostituta"; "Que tenen la propietat", en lloc de "els propietaris"; "Per enorgullir", en lloc de "per estar orgullosos".*
- *Utilitza construccions gramaticals impersonals: "és pensa", en lloc de "tots pensen"; "És te l'obligació general", en lloc de "tots estan obligats"; "Quan algú", en lloc de "Quan la ..."; "Cadascú", en lloc de "cadascun"; "És requereix haver", en lloc de "els Usuaris han de"; o Bé ometre el Subjecte personal Quan AQUEST va seguir innecessari, paper context: "és Faran Avaluacions trimestrals", en lloc de "els alumnes seran avaluats"; "S'ha de lliurar la documentació", en lloc de "els Beneficiaris Hauran de lliurar la documentació".*
- *Utilitza construccions metonímiques o transnominaciones: "figures polítiques" o "la representació política" per "els polítics"; "Les ments més creatives" per "els millors pensadors".*

Font: "Informació, imatge i comunicació dignes i igualitàries de dones i homes" redactat pel govern canari

6. ANNEX

6.1. Glossari de termes bàsics

Discriminació

Parlem de discriminació quan, en societats estructurades jeràrquicament de cara a l'accés a drets o recursos, es produeix la marginació sistemàtica d'un grup de persones.

La legislació en matèria de no discriminació té per objecte que totes les persones tinguin accés equitatiu i just a les oportunitats que ofereix la societat.

El Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE) prohibeix la discriminació per raó de nacionalitat i capacita al Consell perquè adopti accions adequades per lluitar contra la discriminació per motius de sexe, raça o origen ètnic, religió o conviccions, discapacitat, edat o orientació sexual. La totalitat de motius de discriminació es van esmentar per primera vegada en el Tractat d'Amsterdam.

La Directiva d'igualtat de tracte en l'ocupació que prohibeix la discriminació per motius d'orientació sexual, creença religiosa, edat i discapacitat en l'àmbit de l'ocupació.

El 2009, el Tractat de Lisboa va introduir una clàusula horitzontal encaminada a integrar la lluita contra les discriminacions en el conjunt de les polítiques i accions de la Unió (article 10 del TFUE).

Sexe / Gènere

La dicotomia sexe / gènere es desenvolupa en els anys seixanta per fer front a concepcions biologicistes de les expectatives socials i normes de conducta que havien de seguir dones i homes. Aquestes, com s'han desenvolupat les ciències socials a partir d'aquest moment, són culturalment variables i s'aprenen en els primers anys de vida social. De la mateixa manera, els propis conceptes de sexe i gènere han evolucionat, especialment a partir dels anys noranta, gràcies a les aportacions de camps des de la filosofia fins a la medicina: sexe fa referència a les categories amb què es classifica el cos en funció del dimorfisme sexual, i gènere a les categories amb què es classifiquen les identitats socials en correlació no biunívoca amb el cos sexuat.

Diversitat

El terme diversitat remet a la diferència o a la distinció entre elements: a la varietat, a la infinitat o abundància en la dissemblança, a la disparitat o a la multiplicitat. En el terreny del social es relaciona amb la identitat, ja sigui cultural, ètnica, religiosa, de gènere, etc.

Igualtat

La diversitat és el concepte subjacent a la igualtat. La igualtat en la diversitat proposa un nou paradigma en el qual totes les experiències tenen la mateixa legitimitat. Això és així especialment quan diverses facetes de la diversitat s'intersequen: només dins el col·lectiu "dones" trobarem dones de rendes altes i baixes, dones treballadores i no treballadores, dones grans, nenes i adolescents, dones emigrants, dones en situació de carrer, convivint a la ciutat i amb necessitats d'ús de l'espai diferents - que al seu torn són diferents de les dels homes..

La presa de mesures per a la igualtat es basa en la premissa que la societat no pot autoregular les seves dinàmiques de discriminació, de manera que resulten necessàries accions positives que vencin la seva inèrcia.

En el context europeu la igualtat s'esmenta dins dels valors de base de la Unió (articles 2 i 3.3 del Tractat de la Unió Europea). L'article 8 del Tractat de Funcionament de la Unió Europea (TFUE) faculta la UE perquè adopti mesures que eliminin les desigualtats i l'insta a fomentar la igualtat entre homes i dones a través de totes les seves polítiques. La Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, annexa al Tractat de Lisboa, conté un capítol titulat «Igualtat» on s'estableixen els principis de no discriminació, d'igualtat entre dones i homes, i de diversitat cultural, religiosa i lingüística. Així mateix, aborda els drets de l'infant, de la gent gran i de les persones discapacitades.

Igualtat de gènere

S'entén per igualtat de gènere la possibilitat de totes les persones per desenvolupar les seves possibilitats vitals, autonomia, agència i llibertat d'elecció sense trobar-se limitades per discriminació, expectatives o prejudicis basats en el seu gènere. La igualtat pot ser legal (de iure), habitualment un primer pas per arribar a la igualtat social real (de facto).

A la Unió Europea el principi d'igualtat entre dones i homes es va establir en el Tractat de Roma de 1957 respecte a la igualtat de retribució. Des de llavors, una sèrie de directives europees (per les que cada país ha d'elaborar la seva legislació) han ampliat el principi d'igualtat per abastar les condicions laborals, la seguretat social, l'accés a productes i serveis, la protecció de la maternitat i el permís parental. El Tractat de Lisboa va convertir el principi d'igualtat en un valor comú de la UE.

La Comissió va adoptar l'Estratègia per a la Igualtat entre homes i dones 2010-2015, com a fruit del Pla de Treball 2006-2010, que descriu les accions clau previstes, inclòs el foment de:

- la mateixa independència econòmica per a les dones i els homes;
- igualtat de retribució per un treball d'igual valor;
- mateixa representació en la presa de decisions;
- dignitat, integritat i eradicació de la violència de gènere;
- promoció de la igualtat en tercers països;
- problemes d'horitzontalitat (papers en funció del sexe, inclòs el paper dels homes, legislació i instruments de governança).

Ple accés al territori

Quan parlem de ple accés i gaudi ens referim a la capacitat i possibilitat de totes les persones per a les diferents funcions socials i humanes, en relació a la utilització i servei de l'espai habitable i accessible, dins el marc legal i social de la convivència democràtica.